

SODELOVANJE MED SLOVENSKIM NARODOPISNIM INŠTITUTOM URBAN JARNIK IN ETNOGRAFSKIM ODDELKOM DEŽELNEGA MUZEJA KOROŠKE V CELOVCU

Od začetka leta 2003 je v Deželnem muzeju Koroške v Celovcu za etnografsko zbirko odgovoren kustos mag. Günther Wurzer. Takrat se je med muzejem in Slovenskim narodopisnim inštitutom Urban Jarnik vzpostavilo redno sodelovanje. Že v letu 2004 je inštitut Urban Jarnik muzeju pomagal pri postavitvi razstave o rogovih v alpskem prostoru. Razstava z naslovom Naturton – Alphorn. Hirtenhorn. Engelstropete je bila na ogled od 3. 12. 2004 do 27. 2. 2005. Za razstavo smo pridobili nekatere razstavne predmete iz Gorenjskega muzeja v Kranju, iz Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU ter iz Etnografskega muzeja v Ljubljani. Prav tako se je inštitut Urban Jarnik vključil v pripravo spremnega programa k razstavi. V spremnem programu je 26. januarja 2005 potekal večer o pastirski kulturi v slovenskem prostoru. Dr. Tone Cevc je predaval na temo Slovenske planine in sirarstvo v luči arheoloških in zgodovinskih raziskav, takratni direktor Triglavskega narodnega parka, dipl. inž. Janez Bizjak, pa je spregovoril o pastirskih kočah v slovenskih Alpah. V spremnem programu omenjene razstave je 2. februarja 2005 potekala tudi prireditev na temo Rog kot element šeg in navad (Das Horn als Brauchtumselement), otroška skupina Slovenskega kulturnega društva Jepa-Baško jezero pa je v sklopu prireditve predstavila funkcijo kravjega roga pri jurjevanju ob Baškem jezeru.

Leta 2004 je kustos Günther Wurzer dal pobudo za raziskavo velikonočnih prtov na Koroškem. Dr. Marija Makarovič je napisala razpravo o velikonočnih prtih na Zilji, v Rožu in Podjuni, dr. Christine Hochsteiner, sodelavka Deželnega muzeja v Celovcu pa je zbirala gradivo na celotnem ozemlju Koroške. Ob sodelovanju inštituta Urban Jarnik in Deželnega muzeja v Celovcu naj bi izšel dvojezični katalog, vendar projekt ni bil ustrezno financiran, zanimivo gradivo pa še čaka na objavo.

Leta 2006 sva skupaj s kolegom, etnologom Güntherjem Wurzerjem, obiskala Etnografski muzej in Inštitut za slovensko narodopisje ter Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU v Ljubljani. To je bil prvi uradni obisk predstavnika Deželnega muzeja v Celovcu pri etnoloških ustanovah v Ljubljani. Kustos za etnologijo v deželni muzeju v Celovcu je ob obisku ugotavljal, da je raziskovalna dejavnost dobro organizirana, inovativna in usmerjena v prihodnost. Poudaril je tudi pomen izmenjave izkušenj in novejših znanstvenih pristopov na področju raziskovalne dejavnosti v prostoru Alpe-Jadran. Leta 2007 je etnolog Günther Wurzer načrtoval razstavo o vezeninah na Koroškem. S pomočjo sodelavcev inštituta smo za načrtovano razstavo zbrali vezenine tudi pri slovenskih družinah na Zilji in v Rožu, kjer so bili zanimivi predvsem slovenski napisi vezenin, ki so svojevrstne, neme priče slovenskega

jezika in kulture na Koroškem. Na žalost pa je moral muzej izvedbo razstave odpovedati. Vendar je kustos Günther Wurzer obsežne zbrane raznovrstne vezenine fotografsko dokumentiral in jih tako ohranil vsaj za arhiv. Njegova želja pa je, da bi tej tematiki posvetili večjo pozornost bodisi v sklopu simpozija ali pa v sklopu tematske razstave.

V Hrastovici v bližini Celovca je 28. septembra 2007 potekal simpozij o podeželski kulturi na temo Noše – iskanje sledov regionalne kulture oblačil v prostoru Alpe-Jadran. Organizatorja simpozija sta bila koroški podeželski izobraževalni inštitut Ländliches Fortbildungsinstitut Kärnten in kmečki muzej Landwirtschaftsmuseum Schloss Ehrental. Na simpoziju je mag. Janja Žagar iz Etnografskega muzeja v Ljubljani spregovorila na temo Razvoj oblačilnih oblik in pomenov: od ljudskih noš do etno-stila. Na simpoziju se je izkazalo, da je bilo v slovenskem prostoru – predvsem po zaslugi dr. Marije Makarovič – opravljeno temeljno »zbiralno« delo, na katerega so premnogi gledali zviška, danes pa je jasno, da je nepogrešljivo. Predstavniki inštituta Urban Jarnik smo v sklopu diskusije opozorili na temeljne raziskave dr. Marije Makarovič o oblačilni kulturi slovenskega kmečkega prebivalstva na Zilji, v Rožu in v Podjuni. Tovrstne novejšje regionalne raziskave v drugih krajih na Koroškem niso bile opravljene. »Alpsko-jadranski« čezmejni simpozij je podprla evropska skupnost, prireditelji pa so se odločili, naj bi omenjenemu simpoziju sledili še drugi. Kot temo za naslednji simpozij je kustos Günther Wurzer predlagal primerjavo in raziskavo vezenin v alpsko-jadranskem prostoru.

Dr. Tone Cevc je tik pred svojo smrtjo (10. februar 2007) celovškemu muzeju oddal članek na temo Slovenske planine in sirarstvo v luči arheoloških in zgodovinskih raziskav. Zbornik *Rudolfinum – Jahrbuch des Landesmuseums Kärnten 2005*, v katerem je objavljen Cevčev članek Die Käseherstellung auf den slowenischen Almen im Lichte archäologischer und historischer Forschungen, je izšel ob prvi obletnici njegove smrti, to je februarja 2008. V članku je Tone Cevc nemško govorečemu znanstvenemu krogu predstavil arheološke in zgodovinske sledi sirarjenja v slovenskih planinah od poznega srednjega veka. Tone Cevc pa je v članku tudi zapisal, da je vabilo za sodelovanje v zborniku razumel predvsem kot željo po dobrem sodelovanju med kolegi v Sloveniji in na Koroškem.

* Mag. Martina Piko-Rustia, univ. dipl. etnol., vodja Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik, 10. Oktoberstr. 25, A-9020 Celovec. E-naslov: piko@ethno.at